

DESPRE PAZA MINTII

Văzul privind cele frumoase, sau necuvenite, auzul, pipăitul pornesc și aleargă după simțuri ca după frunzele purtate de vânt, iar mintea amestecându-se cu ele, cugetă la lucrările lor.

Este posibil a scăpa de gândurile cele de-a dreapta, sau de-a stânga? Dacă simțurile din afară nu pot opri mintea de la gânduri, trebuie ca mintea să fugă de la simțuri în vremea rugăciunii, înăuntru în inimă și să stea acolo surdă și mută la toate gândurile. Căci de se goleşte cineva numai de vedere, de auzire, de vorbire dobândește oarecare liniște de patimi și de gândurile cele rele.

Dar cu mult se va îndulcii de odihna gândurilor rele când va îndepărta mintea de la cele cinci simțuri din afară și o va încuia în camera cea dinăuntru. Să se despartă mintea de atitudinile pătimase și egoiste față de oameni și lucruri. Mintea să fie golită pentru a se face rugăciunea minții.

Căci precum sabia cu două tăișuri taie cu ascuțișul ei cele ce se nimeresc în preajma ei, tot așa lucrează și rugăciunea Lui Iisus; uneori fiind întoarsă spre gândurile rele și spre patimi, alteori spre păcat.

Sfântul Isihie zice: „Nu poate mintea noastră să biruiască prin sine singură nălucirile diavolești”.

Să nu nădăjduiască niciodată că va putea face aceasta. Căci vrăjmașii sunt foarte vicleni și se prefac a se supune. Și așa te împiedică cu slava cea deșartă. Dar nu suportă nici un ceas să se împotrivescă chemării Lui Hristos.

Prin silință și dreptatea inimii deprindem a dobândi darul Sf. Duh, nu prin simple cuvinte ale Psalmilor, cântate numai cu buzele și cu limba. În biserică primim harul cu ajutorul căruia dezvoltăm viața noastră în Hristos, care ne duce spre Înviere.

Apostolul zice: „Voiesc a zice cinci cuvinte cu mintea mea, decât zeci de mii cu limba” (1 Cor. XIV, 10). Se cade mai întâi, a ne curăți mintea și inima, cu cinci cuvinte de acest fel, zicând: “Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă”. Orice rugăciune, făcută în smerenie murind sieși și încredințându-se în mâinile lui Dumnezeu ajunge la cuprinderea ei în inimă.

Sf. Simeon, arhiepiscopul Salonicului ne sfătuiește să ne unim cu răsuflarea în toată vremea și în tot ceasul cu această rugăciune. El zice împreună cu Apostolul: „Nu este altă armă mai tare nici în cer, nici pe pamânt ca Numele lui Iisus Hristos”.

Chemarea numelui aduce în noi, ca și Sfintele Taine, lucrarea sfințitoare a puterii lui Dumnezeu. Rugăciunea Lui Iisus îi dă omului contemporan putința de a primi toată această viață, ca pe o asceză, de a o transfigura în loc de a o trăi ca pe o mortificare, și de a aduce în ea eliberarea necesară pentru a întrupa Harul.

Să încredințăm gândurile, grijiile vieții, poverile noastre de orice fel ar fi ele Lui Dumnezeu. E de neapărată trebuință să depunem pe Crucea Lui Hristos tot ceea ce nu merge în noi și în jurul nostru, altfel e foarte greu să ne rugăm, pentru că grija e primul nostru vrajmaș, ea ne poate cuceri cu totul conștiința făcând-o impermeabilă la Dumnezeu; grijiile, gândurile acestei lumi sunt spinii care înăbușă rugăciunea și o fac neroditoare. [Matei XIII, 22]

Mintea împrăștiată nu se poate aduna pentru a se uni cu inima. „Să ne înfierbântăm așadar conștiința, spune Sf Ioan Gură de Aur, să ne întristăm sufletul prin amintirea păcatelor noastre... întristarea și strâmtorarea inimii, adună mintea împrăștiată pretutindeni și o face să intre în sine”. Să însoțim pocăință lăuntrică prin expresia sa exterioară, metaniile. Păcatul omului constă în a nu se ruga, adică a întoarce spatele lui Dumnezeu și a trăi ca și când Dumnezeu nu ar exista.

Sf. Grigorie Sinaitul zice: „Nu se cade să ne temem sau să ne îndoim a chema pe Dumnezeu. Căci cel ce caută pe Dumnezeu cu supunere și cu smerită cugetare, nicicând nu se va vătăma, din harul lui Hristos”. Să râvnim sporirea neâncetată a minții în rugăciunea inimii, să nu ne lenevim prin lucrarea rugăciunii minții. În spatele împrăștierii gândurilor este diavolul și îl putem alunga prin rugăciunea neâncetată. Sf. Ioan Scărarul zice: „Lovește vrășmașul cu numele Lui Hristos.”

Postitorului să nu i se încuibeză răutatea în suflet din pricina lenevirii, să nu îi slăbească trezvia minții și ridicarea cugetării cu dinadinsul spre Dumnezeu.

Sf. Părinți ne atrag atenția asupra nefolosirii rele a ideilor; Sf. Maxim Mărturisitorul zice: „Lucrurile, sunt în afară de minte, dar ideile lor stau înăuntru. Nu întrebuința rău ideile, ca să nu fii silit să întrebuințezi rău lucrurile. Căci de nu păcătuiește cineva cu mintea, nu va păcătui nici cu lucrul.”

Sf. Părinți explică apariția primului gând păcătos ca fiind o momeală a satanei, ispita.

„Nimeni să nu zică atunci când este ispitit: De la Dumnezeu sunt ispitit... Ci fiecare este ispitit când este tras și amăgit de însăși pofta sa. Apoi, pofta, zămislind, naște păcat, iar păcatul, odată săvârșit aduce moarte”. [Iacov 1; 13, 15]

Chipul în care ispitește diavolul este mai ales ațâțarea gândului omului cu felurite închipuiri, care în locul binelui adevărat înfățișează un bine înșelător și pierzător de suflet.

Cuviosul Marcu Ascetul spune: „Cel ce vrea să biruiască ispitele fără rugăciune și răbdare nu le va depărta de la sine”.

Momentul hotărâtor este acela în care ia atitudine cugetarea noastră. „Stați împotriva diavolului și va fugi de la voi.” [Iacov IV, 7]

Să avem în sufletul nostru gândul lui Hristos [I Corinteni IV, 7], simțirea lui Hristos [Filipeni II, 5]

„Dacă trăim, pentru Domnul trăim și dacă murim, pentru Domnul murim. Și dacă trăim și dacă murim, ai Domnului suntem. Căci pentru aceasta a murit și a înviat Hristos, ca să stăpânească și peste cei morți și peste cei vii”, spune Sf. Ap. Pavel. [Romani XIV, 8]

Pentru a tinde spre Dumnezeu trebuie să păstrăm sfânta cugetare de Dumnezeu ca pe o pecete imprimată în sufletele noastre, amintindu-ne de El fără încetare. Conștiința prezenței lui Dumnezeu ferește de păcate și ne determină să lucrăm pentru a fi bineplăcuți lui Dumnezeu.

BIBLIOGRAFIE:

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988.
2. Învățătura de credință creștină ortodoxă, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992.
3. Sf. Maxim Mărturisitorul, Filocalia, vol. III, Sibiu, 1947.
4. În Duhul Credinței Și Al Evlaviei Ortodoxe Arhim. prof. Vasile Prescure Editura Mitropolia Olteniei 2006

*preot Fleșcan Ștefăniță Laurențiu
Parohia „Sf. Nicodim”, Craiova*